

Adoption och barnhandel

Vi träffade Eva Biaudet, adoptivmamma, riksdagsledamot och f.d. specialrepresentant för bekämpning av människohandel i OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, för att höra hur hon reflekterar kring adoption och barnhandel.

en rapport utgiven av det holländska justitieministeriet i november 2016 ansågs att risken för barnhandel är stor inom internationell adoption samtidigt som internationell adoption är hinder för att barnskyddet utvecklas i ursprungsländerna. Länder som Rumänien, Guatemala, Vietnam, Kenya och Etiopien har under senaste år satt restriktioner på internationell adoption.

Borde vi även i Finland överväga att gå samma väg?

"Att sluta med internationell adoption är inte lösningen, det är främst ett sätt att bedöva sitt samvete. De värsta formerna av utnyttjande av barn, t.ex. i sexindustrin och i slavarbete, skulle ändå fortsätta. Jag har inte heller sett särskilda satsningar för att förbättra utsatta barns situation i länder som upphört med internationell adoption.

Internationella avtal och samarbete, en stark betoning på barnens rättigheter, utvecklande av barnskydd samt god administration och dokumentation minskar risken för barnhandel. Samarbete mellan barnskydd i utvecklade länder med starkt fokus på barnens rättigheter kan också tänkas ge insyn i svagare system. Så länge människor är inblandade i processen kan vi ändå inte helt förhindra missbruk, fel kan begås trots goda avsikter. Inga länder eller system är helt riskfria. Även korruption förekommer. Därför är det oerhört

viktigt med kompetens och öppenhet i adoptionsprocessen.

När processerna inte upprepas tillräckligt ofta blir det nytt varje gång också för våra egna myndigheter och då uppstår problem lättare. Därför är det synd att adoptionerna minskat under senaste år. Det krävs kontinuitet för att bygga upp ett förtroende mellan parterna."

Du säger att barnhandel är ett mångfacetterat fenomen. Vad menar du med det?

"Barnhandel är organiserad verksamhet där slutändamålet är att utnyttja barnet t.ex. som barnarbetskraft, för slavarbete, kriminell verksamhet eller för att utnyttjas sexuellt.

Det förekommer att personer betalar för adoption med barnets bästa i åtanke, men även det ökar marknaden för dem som vill sko sig och utnyttja systemen för egen vinning, vilket i sin tur ökar barnhandeln även för ändamål där man på ett grovt sätt avsiktligt kränker barnets rättigheter. Därför är det viktigt att vi jobbar på många fronter för att undvika att barn hamnar illa ut. Det är viktigt att minska fattigdomen i världen, att utveckla kvinnornas ställning samt ge stöd till kvinnor som föder sitt barn utanför äktenskapet. På det sättet kan vi jobba emot att människor behöver sälja eller ge bort sina barn för att överleva. Men tyvärr är detta en lång väg och adoptioner kan behövas även i goda samhällsförhållanden."

Hur tycker du vi borde tala med våra barn om att barnhandel förekommer?

"Berätta från början så mycket och så öppet ni kan för ert barn om hans eller hennes bakgrund. Barnet har rätt till den informationen. Ofta vet vi inte grundorsaken bakom adoptionen. Som föräldrar kan vi ändå utgå ifrån att de biologiska föräldrarna hade barnets bästa i åtanke då de fattade

Man talar om maskrosbarn som är resilienta och klarar sig trots svåra uppväxtmiljöer. Orkidébarn är mycket känsliga och behöver därför särskilt stöd och omsorg.

sitt beslut. Barnet behöver få bygga upp en positiv självbild. Jag tänker mig så att det egentligen är den allra största kärlekshandlingen en mor kan göra i en desperat situation – att avstå från sitt barn för att den skall få ett bra liv. Att värna om utvecklade och trygga adoptionsprocesser är naturligtvis också i biomoderns största intresse."

Ett annat tema som diskuterats aktivt under senaste år är om barn överhuvudtaget ska adopteras internationellt

eftersom det kan innebära att den ursprungliga kulturen och t.ex. språket går förlorat. Vad tänker du om det?

"Det finns många faktorer som måste övervägas i adoptionsbeslutet. Av dem är språket och kulturen en faktor, möjligheten att få en varaktig familj en annan. Adoption är ett viktigt redskap inom barnskydd: en möjlighet för barnet som inte kan växa upp med sin biologiska mor, att få växa upp i en kärleksfull och stabil miljö och för familjer att få det barn de så långt efter. Trots att den internationella adoptionsverksamheten är ett förhållandevis litet fenomen är det ändå oerhört betydelsefullt och viktigt för de barn och familjer som berörs.

Som adoptivförälder reagerar jag väldigt starkt på rasism. I ett mer etniskt blandat samhälle kunde det naturligtvis vara lättare för adoptivbarn att smälta in. Ä andra sidan är vi i Finland mer diversifierade än vad vi tänker och t.ex. flickor och pojkar kan ges större frihet att förverkliga sig än i andra länder. Det är viktigt att fråga den stereotypa bilden av urfinnen och komma ihåg att det alltid funnits människor med olika etniskt ursprung i Finland."

Du pratar om maskrosbarn och orkidébarn, vad menar du med det?

"Adoptivbarn kan ofta vara så kallade orkidébarn. Man talar om maskrosbarn som är resilienta och klarar sig trots svåra uppväxtmiljöer. De flesta barn kan säkert räknas hit. En tröst för oss föräldrar som ju ofta är så väldigt oroliga för att inte vara tillräckligt bra föräldrar! Orkidébarn är i sin tur mycket känsliga och behöver därför särskilt stöd och omsorg, och kärleken skall bevisas för dem på nytt och på nytt.

Adoptivbarn kan ha traumatiska upplevelser i bagaget och det ökar betydelsen av att vi som föräldrar är lyhörda och nära. Våra barn kanske behöver mera stöd och uppmuntran än grannens barn och vi som föräldrar ska tro på hur det känns just för oss.

Det är alltid en utmanande situation att skapa en familj, graden av utmaningar kan dock variera. Alla barn har olika förmågor, rädslor och kapacitet. Våra barn kan ha svårt för sådana saker som är viktiga i vårt samhälle för framgång, såsom t.ex. starkt självförtroende. Som föräldrar kan vi inte skydda dem från sorg eller alla hemskheter men vi kan leva med dem i svåra stunder, och vi kan visa att problem ofta går att lösa och att livet går vidare."

Tar man i tillräcklig grad i beaktande barnens rättigheter i den finländska politiken?

"I Finland har vi en brist på ansvarskänsla för barn som inte upplevs vara som våra egna: barn som kommer från ett annat land eller har en annan etnicitet. Detta är skenheligt! Alla barnens rätt bör ställas i det första rummet, inte bara de finländska. Det gäller i allra högsta grad flyktingbarnens rätt till sina föräldrar. Vi kan inte frånga principerna om barnets bästa bara för att situationerna är jobbiga för oss." ♦

Eva Biaudet